

GOSPODARSTVO

TRGOVINA • FINANCA • INDUSTRIJA • OBRT • KMETIJSTVO

LETO X ŠT. 209

PETEK, 23. SEPTEMBRA 1955

TRST, UL. GEPPA 9 - TEL. 38-933

Tržaško gospodarstvo sili iz mrtvega kota

Potek nedeljskega javnega zborovanja v Rossettijevem gledališču, ki ga je lokalni mestni odbor za prosto ceno, je bil zanimiv. Vsi oni, ki so se zbirali v gledališču, so bili iz Trsta. Preveč politike, da bi se izmislilo velikega zborovanja za prosto ceno, ki bi se vmešalo v to čisto gospodarsko zadevo; nevarnost je, da bodo komunisti boj za prosto ceno speljali na svoj mlin.

Cepur ni človek pravi izvedenec v tržaški politiki, bo takoj zasledil, v tem očitu pokusa, da se gibanju za prosto ceno zada udarec po ovinku, ali pa pravijo — in hrbet, češ da prav zaprav ne gre za resnično gospodarsko potrebo, ki jo čuti tržaško ljudstvo, temveč za čisto politično propagando nevarne stranke.

Ce so komunistični govorniki, indendentisti in socialisti želi splošno obravnavanje zborovalcev, se je to zgodilo pač zato, ker so zadelj utrip povprečnega Tržčanina, se pravi tržaškega občana. Njimi so zborovalci prav tako ploskali kakor neutrženemu boborniku proste cene g. Barbiu, ki mu gotovo ni mogoče očitati, da pripada h kateri izmed omenjenih tržaških strank.

Tržaška javnost zahteva popolno prosto ceno, ker je prebrščana, da bo ta zbiranje pripomoglo do ublažitve sedanje gospodarske krize, ki neusmiljeno pritiska na Tržčane in jim izjedaja tla golega obstanka. To je vsem gospodarska zahteva, toda z vidne socialno primernosti, ker gre za življenjsko eksistenco ne samo posameznih slojev, temveč vsega prebivalstva na Tržaškem. Ta gospodarsko-socialna zahteva tržaškega mesta in Tržaškega ozemlja sploh, mora že po samem ustroju demokratične vladavine postati politična. Premestiti se mora v javno politično, javno zborovanje in tako pridobiti politično barvo, ker bi se sicer nihče ne zmenil zanj, morda niti vlada ne.

Impulz, vzpodbude za ukrepe vrednih upravnih organov morajo priti od spodaj, ali v resnici pravilno pojmujejo demokracijo. Naloga strank in njihovih predstavnikov v parlamentu je, da skrbno sledijo utripu javnega mnenja, pa naj pride to do izraza na sestankih, shodih ali nemem slovesu prebivalstva od izpolnjenih ladij — in njegove želje prenesajo do državnega krmila.

Ob tej priložnosti moramo ugotoviti, da vladajoča stranka in vladni organi na Tržaškem premalo upoštevajo tržaško javno mnenje in da vladajo mimo njega. Zato pa jih presenečajo takšna zborovanja, kakor je bilo nedeljno v Rossettijevem gledališču. Pri tem moramo, da ta naša ugotovitev ni prav nič izvirna. Italijani najrazličnejših poklicev in političnih barv, ki prihajajo iz notranjosti Italije, namreč prav tako vladajo, da vlada tam neprisiljena demokracija kakor na Tržaškem. Razlaganje o vzkolih, ki so dovedli do tega, bi nas privedlo predaleč. Ugotovljamo samo to dejstvo, ki ga Tržčani čutimo na vsakem javnem kosarju.

Točen odraz razpoloženja zborovalcev v Rossettijevem gledališču, tržaških gospodarskih krogov in razpoloženja vsega ljudstva na Tržaškem ozemlju je bil lepak na zborovanju: »Ne privilegije, temveč nadomestilo! Prosta cona je za Tržčane zahteva, tržaški postulat, ki ga razkazuje posebne tržaške razmere, ki jih niso ustvarili Tržčani, temveč drugi, za zeleno mizo. Tržaško gospodarstvo sili že po zakonu dedne inercije, da sedanje mrtvega kota ob robu Italije in hoče navezati stare vezi z zadnjem. Zato bi se rado obrnelo carinskih spon.

Razne gospodarske novice

VEČJE KOLIČINE ŽITA ČEZ TRST
Neka angleška plovna družba je sklenila pogodbo za prevoz večje količine žita iz luk Muhškega zaliva v Trst. Prva pogodba je bila sklenjena na podlagi 13,25 dolarja za tono, drugo pa na podlagi 12,50 dolarja za tono.

AMERIKA PRODAJA MLEKO V PRAHU KOT ŽIVINSKO KRMO
Amerika je začela 15. septembra prodajati po nižji ceni »prijeteljnim« državam mleko v prahu za živalsko krmo. Ministrstvo za poljedelstvo je do sedaj prodajalo mleko v prahu za živalsko krmo samo na naročanje, nikoli pa v tujino.

Ameriški predstavniki so izjavili, da mleko v prahu namenjeno izključno za živalsko krmo in zato ne konkurira mleku v prahu za človeško prehrano, katerega izvažata tudi Holandska in Danska. Predvideva se, da bo cena namestnemu mleku nižja od 10 centov za funt.

AFRIKA TRG BODOČNOSTI
Nemški izvedenec, ki se je pred kratkim vrnil iz Afrike, je izjavil, da imajo Kenja, Tanganika, Belgijski Kongo, Sudan ogromno nakupno moč ter sredno tržno finančno podlago.

Avrike v treh državah plačujejo vse blago v najkrajšem roku in točno ter imajo nikakih valutnih težkoč. Vse evropske države, od najmanjše do največje, je izjavil izvedenec, nimajo možnosti izvažati v Afriko.

RAZVOJ AVSTRIJSKE ZUNANJE TRGOVINE.
Po podatkih osrednjega avstrijskega statističnega urada se je primanjkljaj avstrijske trgovinske bilance od junija do julija letošnjega leta zmanjšal od 253 milijonov šilingov. Junija meseca je Avstrija uvozila za 1.829 milijonov šilingov blaga (v juniju 1.840 milijonov), izvoz je znašal julija 1.576 milijonov, junija pa 1.521 milijonov. Uvoz torej nazadovalo za 12 milijonov šilingov, izvoz pa je narasel za 55 milijonov šilingov.

STRAH PRED INFLACIJO ZAJEL VES SVET

Svarilo Mednarodnega denarnega sklada in Mednarodne banke

Predstavniki Mednarodnega denarnega sklada in Mednarodne banke za obnovo in razvoj so na X. letnem sestanku v Carigradu imeli važno posvetovalno. Glavni predmet razprav na letošnjem sestanku, ki so se ga povečini udeležili finančni ministri vseh držav, je bila nevarnost pred inflacijo.

Govorniki so pritrdili svarilo ravnatelja Mednarodnega sklada Sveda Ivarja Rootha, da bi inflacija hitro izbrisala napredek, ki je bil po vojni storjen za gospodarsko obnovo. Zbrane je Ivar Rooth pozval, naj bodo v denarni in davčni politiki čimbolj previdni.

Roothu se je pridružil ameriški finančni minister Georg M. Humphrey, ki se je sestel z 20 finančnimi ali trgovinskimi ministri tujih držav in poenoli o gospodarskih razmerah v svetu. (Sestanka se je udeležilo 57 finančnih ali trgovinskih ministrov). Mr. Humphrey je ugotovil, da je večina ministrov na njegovo vprašanje, kako je v njihovih domovini, odgovorila: zelo dobro — tako dobro, da smo zaradi takšnega položaja v skrbeh. Mr. Humphrey je zaslužil v teh odgovorih nevarnost pred inflacijo. Pripomnil je, da se morajo odgovorni državniki zavarovati pred pritiskom denarne poplave. Ako se bomo vdali temu pritisku, moramo računati z reakcijo, to je z vsim težavami, ki jih prizadeva deflacija, ki bi morala slediti pretirani inflaciji.

V zaključni besedi se je ravnatelj Mednarodnega sklada Rooth pridružil Američanom, ki so odbili vnovič predlog Južne Afrike, da bi se cena zlata, izražena v dolarjih, povišala. Govornik je poleg tega izrazil željo, da bi se sedanja visoka gospodarska konjunktura Združenih ameriških držav okrepila z večjo sprotitvijo ameriške zunanje trgovinske politike.

Angleški finančni minister Butler ni prikrival nevarnosti inflacije, ki se pojavlja na Angleškem. Ameriško poročilo o sestanku v Carigradu pravi, da je sedanji gospodarski položaj Vel. Britanije — nevarnosti inflacije — eden izmed najbolj perečih svetovnih gospodarskih vprašanj v tem trenutku.

Angleški finančni minister se je še posebej sestel s finančnimi ministri dominionov. Posvetovali so se o ukrepih, ki naj jih storijo vlade dominionov, da preprečijo inflacijo.

Prihodnji skupni sestanek predstavnikov Mednarodnega sklada in Mednarodne banke za obnovo bo v Washingtonu; predsedoval bo mehiški finančni minister Antonio Carrillo Flores.

VPRASANJE ZAMENLJIVOSTI
Na sestanku v Carigradu so razpravljali na podlagi poročila Mednarodne

ga denarnega sklada tudi o vprašanju zamenljivosti. V tej zvezi omenjajo ročevalci, da bi bil storjen velik korak v tej smeri, ako bi se Angleži odločili, da omogočijo zamenljivost svoje valute. Na to pa ni mogoče upati v tem trenutku, ko se čuti slabost funta šterlinga in bi za uvedbo zamenljivosti bilo potrebno veliko zunanje posojilo. Vse to bi bilo težko izvesti tudi v primeru, ako bi se Angleška narodna banka odločila za razvrednotenje funta šterlinga, ki je po mnenju celo nekaterih londonskih krogov možno.

Samo poročilo Mednarodnega denarnega sklada ne prinaša sicer nikakršnih novosti.

USTANOVITEV MEDNARODNE FINANČNE DRUŽBE.

Poročilo Mednarodne banke za obnovo, ki je bilo podano na letnem sestanku v Carigradu napoveduje ustanovitev Mednarodne finančne družbe (International Financial Corporation) ki bo pričela posloovati 1. januarja 1956 pod okriljem Mednarodne banke za obnovo. Družba bo dobavljala denar

tehnično nerazvitim deželam, in sicer ne vladam, temveč izključno zasebnim podjetjem. Delniška glavnica bo znašala 100 milijonov dolarjev. Za posojila te banke, ki ne bodo zajamčena s podpisom vlad, se zanimajo zlasti podjetja v Južni Ameriki in v Srednjem Vzhodu.

Poročilo Mednarodne banke za obnovo se bavi obširno z vprašanjem **tehnične pomoči**. Banka bo še nadalje dajala posojila v ta namen. Toda poleg tega hoče tujim državam pomagati tudi z gospodarskimi nasveti. Banka danes že razpravlja s skupino strokovnjakov iz 37 držav. Ustanovila je poseben Zavod za gospodarski razvoj, v katerem se bodo vsajali takšni mednarodni strokovnjaki. V zavodu se je pravkar začel 6-mesečni tečaj, ki ga obiskuje 16 izvedencev; za naslednji tečaj je že prijavljenih 25 izvedencev.

Banka je doslej izdala za 2.400 milijonov dolarjev posojil; v samem poslovnem letu 1954-55 je podelila 410 milijonov dolarjev posojil, po koncu tega finančnega leta je posojila nadaljnjih 110 milijonov dolarjev.

Ameriška pomoč tujini

AMERIŠKA POMOC JUGOSLAVIJI.

Londonski »Observer« je poročal, da so diplomacije treh zahodnih držav (V. Britanije, Amerike in Francije) proučile mednarodni položaj Jugoslavije in ugotovile, da ni Jugoslavija med zadnjimi pogajanjmi s Sovjetsko zvezo prevzela nobene obveze, ki bi bila v nasprotju z njenimi obvezami nasproti zahodnim državam. Iz Washingtona poročajo, da bodo Združene ameriške države podelile Jugoslaviji posojilo v znesku 5 milijonov dolarjev za graditev novega mostu čez Savo v Beogradu, ki pelje v Zemun in bo nadomestil začasni most, zgrajen med zadnjo vojno na mestu, kjer je bil med vojno miniran pred vojno zgrajen most. Ameriška vlada je tudi odločila, da bo znatno pripomogla h graditvi nove avtocestne ceste med Ljubljano in Zagrebom, kakor tudi jadranske ceste, ki se gradi vzdolž dalmatinske obale.

AMERIŠKO POSOJILLO ITALIJSKEMU PODJETJU

Ameriška banka Export-Import Bank, ki nastopa kot agent vlad Združenih ameriških držav, bo podelila velikemu italijanskemu podjetju Montecatini, ki se bavi z proizvodnjo kemikalij in izkopom rudnih ter ima sedež v Milanu, posojilo 2 milijonov 80 tisoč dolarjev.

To po očitno ni vsteto v kredit 20 milijonov dolarjev, ki ga je banka odobrila aprila 1955 i alijskemu zavodu Istituto Mobiliare Italiano. Ta kredit je bil podeljen za povečanje industrijske proizvodnje in s tem ublažitve brezposelnosti. Za posojilo jamči italijanska vlada.

Družba Montecatini bo podeljeno posojilo uporabila za gradnjo nove tovarne smol v bližini Milana. Tovarna bo stala okoli 8 milijonov dolarjev. Podjetje bo nabavilo v Ameriki posebne stroje in opremo. Posojilo bo vrnilo v 10 letih. Rok bo pričel teči po dveh letih, kar računajo, da bo v tem času tovarna postavljena. Obresti znašajo 4,75 odstotkov na leto.

Export-Import Bank bo podelila družbi Goodrich International Rubber Company v Manjli posojilo 1.800.000 dol.

POMOČ MEDNARODNE BANKE JUŽNOMERIŠKIM DRŽAVAM

Mednarodna banka za obnovo in razvoj je odobrila Urugvajju posojilo 5 milijonov 500 tisoč dolarjev. First National City Bank (New York) bo prispevala k posojilu 200.000 dolarjev. Mednarodna banka bo Nikaragvi podelila posojilo 1.500.000 dolarjev; za to posojilo bo prispevala Bank of America 735 tisoč dolarjev. Posojilo Urugvajju bo dano v raznih valutah, predvsem v italijanskih lirah in švicarskih frankih. Poleg National City Bank bo k temu prispevala holandska družba Trading Society of Amsterdam 354.000 dolarjev, plačilništev v florintih. Stem posojilom bo Urugvaj povečal zmogljivost kalorifernih elektrarn v Montevideu za 50.000 kilovarov na 150.000 kw. Opremo bodo nabavili v tujini prav s tem posojilom. Delo bo končano konec leta 1957. Obresti za posojilo znašajo 4,75%; posojilo bo podeljeno na rok 20 let.

Nikaragva bo s podeljenim posojilom plačala uvoz traktorjev in drugih strojev za povzdigo kmetijstva. Vrnila bo posojilo v 20 letih in plačevala zanj 4,25% obresti.

MEDNARODNI VELESEJMI PO SVETU

Nemec o Zagrebškem velesejmu

Znani nemški gospodarski list »Handelsblatt« (Duesseldorf) obžaluje v daljšem dopisu iz Zagreba, da nemški paviljon in udeležba posameznih nemških podjetij na Zagrebškem velesejmu zaostajata za zunanjim nastopom drugih držav, ki so po svojih trgovinskih zvezah z Jugoslavijo manj važne kot Zahodna Nemčija. Med te države, ki so na sejnu bolje zastopane prispeva dopisnik Avstrijo, V. Britanijo in Italijo. Ko dobavitelj je Nemčija za Združeni ameriški državami na prvem mestu v jugoslovanskem uvozu.

Italija zavzema danes prvo mesto v jugoslovanskem izvozu. V Zagrebu je nastopilo, kakor poroča dopisnik, 50 zahodnonemških podjetij s svojim blagom; drugih 50 nemških podjetij se je dalo zastopati po jugoslovanskih podjetjih. Med zahodnimi državami je ohranila Italija še največje zanimanje za jugoslovanski trg. Vzhodne države so nastopile z impozantnimi izdelki svoje industrije, da bi čimbolj vplivale na jugoslovansko javnost, ne glede na možnost plaširanja teh izdelkov v Jugoslavijo. Njihovi propagandi je dobrodošla vest o srečni zaključitvi svetovsko-jugoslovanskih trgovinskih razgovorov v Moskvi.

Glede avtomobilskih izdelkov poroča dopisnik, da jugoslovanski tovarniki, ki jih izdelujejo podjetja »TAM« (Maribor), »FAP« (Priboj), »Zastava« (Kragujevac), in tovarna v Rakovici, pre-

vladujejo na sejnu. Med zahodnimi avtomobilskimi podjetji se je ohranila na jugoslovanskem trgu družba »Auto-Union GmbH« in ta način, da je prodala licenco za izdelovanje DKW - 30 brzih kamiončkov nekemu jugoslovanskemu podjetju.

SEJEM V OSJEKU.

Letošnji osješki sejem bo od 7. do 16. oktobra. Do sedaj je prijavljenih 1300 kmetijskih podjetij po večini iz Slavonije in Baranje. Razstavljaljo bodo zlasti kmetijske stroje, prehranjevalne izdelke in kemikalije za kmetijstvo.

Napredek »Levantskega velesejma«

Otvoritvi letošnjega »Levantskega sejma« v Barju je prisostvoval sam predsednik italijanske vlade Segni. V svojem govoru je zlasti poudaril, koliko je bilo po vojni storjenega za dvig jugoslovanskega gospodarstva.

Sama Blagaja za jug (Cassa per il Mezzogiorno) ki financira tudi izvedbo agrarne reforme, je doslej izplačala 43 milijard lir. Ob zaključku svojega govora je poudaril potrebo, da se italijanska trgovinska bilanca izravna z razširj vijo trgovinskih zvez z Vzhodom — Levantom. Velesejem ima zlasti namen privabiti čim več arabskih držav. Priredili so tudi poseben »italijansko-arabski dan«.

Letošnjega sejma se je udeležila tudi Libija. V imenu arabskih držav je govoril libijski odposlanec Harer Ben Musa. Na sestanku se je pokazalo, da se

Italija zanima zlasti za države, ki so bogate s petrolejem.

Letos je razstavljal na velesejmu okoli 6.000 italijanskih in tujih podjetij. Industriji je bilo na razpolago 50.000 kv. metrov prostora v resnici je zasedlo 54.000 kv. metrov, ker so nazadnje izkoristili vsak razpoložljiv kotiček, kakor je ugotovil dr. Pirelli, predstavnik italijanske industrije v sejemskem odboru. Industrija severne Italije je zavezala 73% razpoložljive površine, industrija iz Južne Italije 22%, iz Srednje Italije 15%, in zasebna tuja industrija 4% poleg prostora v uradnih kolektivnih razstavah.

Združene ameriške države so nastopile v lastnem paviljonu, ki se deli na tri predele — kmetijsko, industrijsko, trgovinsko in atomskega. Dne 22. septembra so na sejnu priredili ameriški dan v prisotnosti ameriškega polonice Clara Luce in predsednika Mednarodne banke za obnovo Mr. Blacka.

JESENSKI DUNAJSKI VELESEJEM.

Letošnji jesenski velesejem na Dunaju je bil prvi, odkar je bila proglašena neodvisnost Avstrije po sklenitvi mirovne pogodbe. Ta okolnost je dala prireditvi posebno obtežje. Vzhodne države, in sicer Sovjetska zveza, Čehoslovaska, Madžarska in Zahodna Nemčija so nastopile s posebnimi paviljoni. Vendar so starejši klienti, kakor so Italija, Jugoslavija, Anglija itd., Francija in Združene ameriške države in Indija so prvič priredile kolektivne razstave. Med tujimi državami je bila

najmočnejše zastopana Zahodna Nemčija. Razstavljal je okoli 4.000 podjetij, med temi 1.500 iz tujine.

VIII. VZCRNI SEJEM V BOCNU

V Bocnu so 16. tega meseca odprli osmi vzcrni velesejem, katerega se je udeležilo 1411 razstavljalcev, in sicer 39% iz tujine. Zastopano je 17 držav. Da za ta velesejem vlada čedalje večje zanimanje, se vidi iz naslednjih podatkov: na prvem seju v Bocnu je leta 1948 razstavljal 573 razstavljalcev iz 9 držav; leta 1951 1329 iz 15 držav; 1953 1214 iz 16 držav in 1947 razstavljalcev iz 18 držav v preteklem letu. Tudi število obiskovalcev in vrednost zaključnih poslov je od leta do leta višje: leta 1948: 220.000 ok skoval ev in 7.000 milijonov lir zaključnih poslov; leta 1949: 204.000 in 398 milijonov lir; leta 1950: 165.000 in 2.627 milijonov lir; leta 1951: 188.000 in 3.813 milijonov lir; leta 1952: 223.000 in 4.065 milijonov lir; leta 1953: 241.000 in 4.011 milijonov lir; leta 1954: 259.000 in 4.500 milijonov lir.

V Bocnu računajo, da bodo letošnji zaključki višji, ker so Rusi Avstriji vrnil podjetja USA in bo potrošnja v krajih, ki so bili pod rusko zasedbo, narasla. Na razstavi prevladujejo lahki kmetijski in gozdarski stroji kakor: tuja holetska oprema. Za Italijo je najbolj zastopana Zahodna Nemčija, ki se je v Bocnu avila z 200 podjetji. Nemci so priredili posebno razstavo o uporabi elektrike v kmetijstvu. Računajo, da bo tudi prodaja strojev za obdelavo lesa velika.

Previdna gostota dvigne na 9 prebivalcev. Vsekar silno nizek količnik, zlasti če ga primerjamo z Evropo (80 na kv. km brez Rusije!) ali Azijo (44 na kv. km brez puščav!). Seveda so tudi v Afriki nekatera preobdelana področja (Egipt), a ta predstavljajo resnično izjemo.

Previdna obilnost je pravzaprav prva in morda glavna afriška nevarnost, ker je znano, da ovira socialni in gospodarski razvoj ter povzroča zastanke na poti k blaginji in napredku v isti in še hušji meri kot prevelika naseljenost.

Toda sprito stalnega izobiljanja h. gienških in kulturnih razmer je naravni priradek prebivalstva zelo ugoden; dežel se obeta tudi z demografskega vidika velika bodočnost. Zaradi tega je malo verjetno, da bi kdaj postala emigracijska, t. j. dežela za priseljenec v starem pomenu besede.

Naj bo sploh povedano, da zastopajo v obilnosti niso povzročile, kot nekateri menijo, geo-fizične razmere (podnebje itd.), temveč socialno-kulturne razmere in še celo nekatere verske predsodki (tabu). Pre-

Dve Nemčiji v Moskvi

Kaže, da niso v Bonnu povsem zadovoljni z dosežki kanclerja Adenauerjevega obiska v Moskvi. Nemški kancler Adenauer, predstavnik Zahodne Nemčije, ni v Moskvi dosegel tega, kar si njegovi državljani najbolj želijo: v razgovorih s predstavniki Sovjetske zveze niso našli poti, ki bi privedla Vzhodno in Zahodno Nemčijo do združitve. Predstavniki Zahodne Nemčije so bili v Moskvi vsekakor zelo zahtevni. Izjavili so, da pod nobenim pogojem ne priznavajo sed. meje (na Nisi in Odrbi med Poljsko in Nemčijo) in dodali, da se imajo oni edini za priznane predstavnike vseh Nemcev, torej tudi Nemcev (18 milijonov) v Vzhodni Nemčiji, kjer vlada Sovjetski zvezi bolj naklonjena socialistična stranka. Kancler Adenauer je tudi izjavil, da Nemci ne priznajo nove meje, čeprav je Zahodna Nemčija pripravljena obnoviti diplomatske zveze z Moskvo. Ako bi prišli predstavniki Vzhodne Nemčije na zeneško konferenco zunanjih ministrov meseca oktobra, bi jih predstavili Zahodne Nemčije ne priznavali za enakovredne.

Po odhodu dr. Adenauerja je Moskva povabila na obisk predstavnika Vzhodne Nemčije (predsednika Grotewohla ter podpredsednika Ulbrichta in Nuschkea) ter z njimi podpisali sporazum, ki priznava Vzhodno Nemčijo (Nemško demokratično republiko) kot popolnoma neodvisno in suvereno državo.

Med pogajanjmi v Moskvi je bilo govora tudi o polobitvi gospodarskih stikov. Dogovorjeno je bilo, da bi se zadevna podrobnost pogajanja pričela po obnovitvi rednih diplomatskih stikov. Sovjetska zveza je Nemcem dala razumeti, da bi bila pripravljena izvažati v Zahodno Nemčijo kromovo in manganovo rudo, ki sta nujno potrebni zahodnonemski industriji. Nemci bi pozdravili tudi uvoz lesa,

tisoč dolarjev. Posojilo Urugvajju bo dano v raznih valutah, predvsem v italijanskih lirah in švicarskih frankih. Poleg National City Bank bo k temu prispevala holandska družba Trading Society of Amsterdam 354.000 dolarjev, plačilništev v florintih. Stem posojilom bo Urugvaj povečal zmogljivost kalorifernih elektrarn v Montevideu za 50.000 kilovarov na 150.000 kw. Opremo bodo nabavili v tujini prav s tem posojilom. Delo bo končano konec leta 1957. Obresti za posojilo znašajo 4,75%; posojilo bo podeljeno na rok 20 let.

Nikaragva bo s podeljenim posojilom plačala uvoz traktorjev in drugih strojev za povzdigo kmetijstva. Vrnila bo posojilo v 20 letih in plačevala zanj 4,25% obresti.

Države Skupnosti bodo potrošile v tromesečju oktober-december 63,6 milijona ton premoga, izvozili pa bodo 2,9 milijona ton. Proizvodnja v teh državah ne bo presegala 63,3 milijona ton. Ta računajo, da bo treba nabaviti 3,2 milijona ton. Eno petino bodo lahko vzel iz zalog Skupnosti, predvsem v Franciji. Preostanek bodo nabavili v tujini, predvsem v Združenih ameriških državah, ki imajo močne preseške premoga. Ameriški premog je zelo drag zaradi brodarin.

V času prehoda od tretjega na četrto tromesečje tega leta se je položaj poslabšal. Rezerve kokska so izčrpane; koks je nujno potreben za industrijo. Računajo, da bo V. Britanija spomnila zmanjšala izvoz v Evropo, ki bo posledel toliko bolj navezana na Ameriko. Ako bi prišlo do stavke ameriških rudarjev v prenosovskih, bi se položaj poslabšal. Pomanjkanje kokska se čuti zlasti v Nemčiji, kjer so zaloge v enem letu padle od 3.200.000 na 160.000 ton. Zaradi tega se sestavljajo v prenosnih industrijskih podjetjih, Italija je doslej nabavljala koks v Porugiji, zdaj pa se bo morala obrniti na ameriške dobavitelje. V Franciji, Belgiji in Luksemburgu nimajo posebnih težav glede nabave kokska.

MANJ ANGLEŠKEGA PREMOGA.

Poročilo, ki ga je objavil angleški Coal Board o proizvodnji premoga v drugem tromesečju tekočega leta, ni prav nič razveseljevalo; saj ugotavlja, da so v angleških rudnikih proizvedli za okoli 19 milijonov funtov šterlingov manj premoga kakor običajno. Največji primanjkljaj, ki je kdaj nastal v angleških premogovnikih, je bil tisti iz četrtega tromesečja leta 1951, ko je dosegel vrednost 4 milijonov funtov

kupčevanje s sužnji je v preteklosti zadalo demografskemu sestavu zamorcev strahotne rane: ena petina mlajšega in krepekšega žilja je končala na ameriških in arabskih suženjskih trgih. Nepravilna, nena- novorojenčkov je žela ogromno. Ert. ve; pri nekaterih rodovih so se danes prepirali, da je žena nedotakljiva ves čas, ko doji otroka (3 leta!). To dolocata tabu.

K znatnemu izobiljanju podnebnih razmer, ako jih primerjamo s tistimi, ki prevladujejo v ekvatorialnih predelih Južne Amerike (v Braziliji in Azije (Indija, Indokina), očitno vpliva višja nadmorska lega a friske ploščadi. Ta leži v povprečni višini 670 metrov nad morjem; v Južni Ameriki ni samo višina znatno manjša (580 m), ampak smo tam postavljeni pred hud kontrast med silno visokimi Andi in zelo nizkimi ravninami. Dejansko 1-2-čvi del površine pod 500 metri, dočim s razteza v Afriki vsaj 70% površine na povprečni višini 600 do 800 metrov nad morjem. Večja oddaljenost od morja ustvarja v Afriki bolj suho, kontinentalno zaprtost. Zato so njena ekvatorialna področja na splošno manj vlažna. (Povprečna razdalja od morja znaša v Afriki 674 km, v Južni Ameriki 543 km, a v Evropi komaj 342 km.)

Ljubo Zamorski (Se nadaljuje)

V zadnjem času se je večkrat pripetilo, da so velika podjetja iskala slovenske jante, absolutne strokovnih šol, ki znajo poleg italijanščine tudi nemščino. Potreba po znanju tega jezika se širi vzporedno z naraščajočo močjo avstrijsko-nemškega gospodarstva.

Zato je bilo nujno potrebno in koristno, da so na slovenski trgovski akademiji uvedli tudi pouk nemščine kot drugi obvezni jezik.

Zato je bilo nujno potrebno in koristno, da so na slovenski trgovski akademiji uvedli tudi pouk nemščine kot drugi obvezni jezik.

Zato je bilo nujno potrebno in koristno, da so na slovenski trgovski akademiji uvedli tudi pouk nemščine kot drugi obvezni jezik.

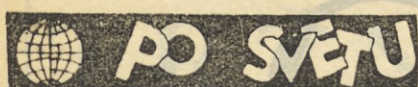
Zato je bilo nujno potrebno in koristno, da so na slovenski trgovski akademiji uvedli tudi pouk nemščine kot drugi obvezni jezik.

Zato je bilo nujno potrebno in koristno, da so na slovenski trgovski akademiji uvedli tudi pouk nemščine kot drugi obvezni jezik.

Zato je bilo nujno potrebno in koristno, da so na slovenski trgovski akademiji uvedli tudi pouk nemščine kot drugi obvezni jezik.

Zato je bilo nujno potrebno in koristno, da so na slovenski trgovski akademiji uvedli tudi pouk nemščine kot drugi obvezni jezik.

Zato je bilo nujno potrebno in koristno, da so na slovenski trgovski akademiji uvedli tudi pouk nemščine kot drugi obvezni jezik.

PERON SE JE VDAL

Argentinski admirali in generali so izvršili četrti tretji državni udar. Uproniška mornarica je priplula pred Buenos Aires, argentinsko prestolnico, in postavila Peronu ultimatum. Ta se je vdal in pobegnil na paragvajsko vojno ladjo, ki je bila zasedana v pristanišču. Med spopadi je bilo precej človeških žrtev. V neki palači, kamor so se zatekli, je zgorelo 400 peronistov. Začasno vladno je prevzel »Vojaški odbor« (junta), ki sestoji iz petih generalov. S tem se je končala 10-letna Peronova vladavina, ki je prinesla Argentini važne politične in socialne reforme. Argentinska mornarica se je prvič uprla junija tega leta. Tedaj je Perona rešil general Lucero, ki se je postavil na njegovo stran. Po tem uporu je vojaštvo pridobilo na vplivu in Peronov položaj je oslabil. Peron ni časa od junija do danes pravilno izkoristil, da bi se vnovič utrdil, temveč je kolebal med objubljanji in grožnjami opozicije. Ni se mogel odločiti, da bi se z vso silo opor na sindikate in jih v skrajnem primeru tudi oborožil.

Slovenski priseljenci stanujejo povsod v predmestjih argentinske prestolnice; največje njihovo naselje je okoli 15 km od mesta. Ali je dovolj upor prizadel Slovence, še ni bilo mogoče ugotoviti. Znano je le, da pri prejšnjih vstajah niso trpeli naši ljudje.

PRIPRAVE NA ŽENEVSKO KONFERENCO. Predsednik štirih velešil ZDA, Rusije, Anglije in Francije so se na zadnji konferenci v Ženevi dogovorili, da se bodo njihovi znanjani ministri sestali meseca oktobra, da bi podrobno izvedli kar so sami sklenili v načelu. Ta konferenca zunanjih ministrov bo 27. oktobra v Ženevi. Mesec poprej, to je 27. in 28. septembra, bo posvetovalje ministrov zahodnih držav v New Yorku za skupen nastop v Ženevi. Poleg treh zunanjih ministrov Francije, V. Britanije in Amerike je bil na newyorški sestanku povabljen tudi zunanji minister Zahodne Nemčije dr. von Brentano. Američani bistem povabljeni radi še bolj navezali Nemčijo na Zahod.

POTOVANJA POLITIKOV IN DR. ZAVNIKOVI. V Jugoslavijo je prišel na letovišče podpredsednik sovjetske vlade Mikojan, eden izmed glavnih voditeljev sovjetskega gospodarstva. Z ženo in sinom se je nastanil v Dubrovniku. V Jugoslaviji se mudi tudi bivši predsednik francoske vlade Mendes-France, ki se je sestel s predsednikom Titom. Na potovanje v Moskvo se pripravila vodja italijanskih socialistov P. Nenni. O namenu svojega potovanja se je posvetoval s italijanskimi državniki, ki so zdaj na vladi v Italiji. Italiji gre za to, da bi z ruskim pristankom postala članica Organizacije združenih narodov. Glavni tajnik francoske socialne stranke (SFIO) Guy Mollet, ki je hkrati predsednik skupšine Evropskega sveta, se vrača s potovanja po Ameriki. Sestel se je s predsednikom Eisenhowerjem. Mollet predlaga, naj se sestanejo odposlanstva ameriškega kongresa (parlamenta), kanadskega parlamenta in parlamentov 16 evropskih držav, ki so članice v Evropskem svetu. Po Nemčiji je potoval tudi bivši predsednik italijanske vlade Mario Scelba. Sestel se je s kanclerjem Adenauerjem in zunanji ministrom Bretnanom, pa tudi z znanim industrijem Kruppom.

»ZA BOŽJO VOLJO, ODDITE!« Te dni je umrl na Angleškem v starosti 81-let Leopold Amery, ki se je v angleškem javnem življenju uveljavil kot časnikar, vojak in državnik. Pripadel je le konservativni stranki. Zaslovel je zlasti med vojno, ko je maja 1. 1940 v poslanski zbornici napadel mlačnega in neborbenega predsednika vlade N. Chamberlaina. Svoj govor je zaključil s Cromwellovimi besedami, obrnjen proti Chamberlainu: »Za božjo voljo, oddite!«. S tem je odprl pot Winstonu Churchill, ki je postal predsednik nove vlade. Eden izmed njegovih sinov — Julijan je poslanec v konservativni stranki, druga — Johna so Angleži po vojni obesili, ker je izdal svojo domovino in sodeloval z Nemci kot propagandist.

V ZNAMENJU CASA. Za zadnji smo spomenili o spopadu med Egiptom in Izraelom pri Gazi. Na predlog predstavnika Organizacije združenih narodov sta državi sklenili premirje. Kakšno ozračje vlada med obema državama, priča oddaja radijske postaje v Kairu (9. septembra) o podvigu egiptovske udarne čete (commandos), ki se je vrnila iz Izraela. Poročilo pravi, da je četa ubila 24 Judov v času svojega pohoda skozi osrčje izraelske zemlje, ki je trajal 14 dni. V imenu udarne je njen glasniki izjavili, da je minirala vse izraelske ceste in uničila vse izraelske instalacije, na katere je naložila. Radio je dodal: Četa je slavno izvršila vse svoje naloge in se srečno vrnila v Egipt.

ODHOD RUSKIH CETIZ AVSTRIJE. Dne 19. septembra so ruske čete popolnoma izpraznile Avstrijo. Rusi so odšli še pred dnem, ki je bil določen v mirovni pogodbi. — Poveljniki francoskih zasledenih čet v Avstriji je obvestil kanclerja Raaba, da bo francoski vojska darovala avstrijski vojski francosko rezervni opremo in tudi vojašnice in stanovanja, ki so jih Francozi zgradili na Tirolskem in v Breitensee; tako tudi stavbe s 350 stanovanji.

ALI BODO RUSI SPREJELI? V New Yorku se pogajajo, kako bi našli skupno podlago za razorožitve. Svetovno pozornost je zbudil predlog predsednika Eisenhowerja, po katerem bi imela vsaka država pravico pregledati, kako je z oboroževanjem v drugih državah. Vprašanje je zdaj, ali bo Sovjetska zveza sprejela ta predlog. Eisenhowerjev svetovalec Stassen je glede tega predloga dejal, da je optimističen in da upa, da ga bodo Rusi sprejeli. Rekel je, da se razgovori v New Yorku vodijo v ženevskem duhu, se pravi v duhu, ki je dovedel do pomirne velikih sil na zadnji konferenci.

V POSARJU BO GLASovalo 670.000 LJUDI. Ljudsko glasovanje v Posarju bo 23. oktobra. Še isti dan bodo proglasili izid. Dne 9. septembra so odprli vpisovanje v volilne spiske. Vpisovanje bo zaključeno 30. oktobra. Berlinski uprava bo plačala stroške tistih Berlinčanov, ki pojejo glasovati v Posarje.

Mednarodna trgovina

Tržaški lesni trg

Avstrijsko ministrstvo za trgovino je pooblastilo »Bundesholzwirtschafts-raat«, naj da na razpolago za izvoz 300.000 kub. metrov lesa v okviru kontingentov, ki so bili podeljeni posameznim tvrdkam. Ta sklep bo odpravil zaloge lesa, ki so se nakopičile v teku leta, potem ko so omeili izvoz.

Ker je ministrstvo za trgovino odobrilo tudi predčasen mesečni kontingent za izvoz lesa do konca tega leta, in sicer za november in december po 250.000 kub. m na vsak mesec, bo skupaj z zgoraj omenjenim izrednim kontingentom na razpolago 800 tisoč kub. metrov lesa na razpolago za izvoz. Prvo se bosta pričela izvajati kontingenta za november in izredni, medtem ko je kontingent za oktober že popolnoma izčrpan. Avstrijsko ministrstvo za trgovino je sklenilo izdati licence še za kontingent drugih 100.000 kub. metrov iglavcev, in sicer tistih, katere je podelil veter. Kolčine, katere naj bi podelili posameznim tvrdkam, bodo še določili v prihodnjih tednih.

V gorskikh krajih Avstrije se je pričelo nakupovanje hlodov za sezono 1955-56. Ker so na Štajerskem precejšnje zaloge hlodov, sklepajo, da ne bodo cene previsoke. Konec avgusta je bila povprečna cena smrekove in jelove hlodovine premera 30-35 cm 486 šilingov za kub. meter.

Za tranzitno blago čez Trst vpršašuje štajerske tvrdke 48 dolarjev FOB za levastoko izbiro in 46 za centimetrsko blago. Medtem se je zopet pričela zanimati Anglija za avstrijski les. Premerjeno blago, namenjeno v Anglijo čez Trst, gre po 17 funtov šterlingov FOB.

Češkoslovaška se je sporazumela s Francijo, da ji bo dobavila do konca junija prihodnjega leta 35.000 kub. metrov dešč iglavcev; od teh je 15.000 kub. metrov namenjen v Severno Afriko. Vprašanje je, ali se bo CSR odločila za tranzit tega blaga čez Trst in Reko.

ZA UTRDITEV ITALJANSKO-JUGOSLOVANSKEGA GOSPODARSKEGA SODELOVANJA

V Zagrebu je bil dvodnevni sestanek italijansko-jugoslovske zbornice v Milanu in jugoslovansko-italijanske zbornice v Beogradu, na katerem so proučili možnosti za razširitev okvira gospodarskega sodelovanja med obema državama. Na sestanku so sklenili, da se ustanovijo mešani komiteji, ki bodo stalno sledili razvoju trgovinske izmenjave, ustanovili bodo posebne odbore za tehnično sodelovanje, kreditno poslovanje, turistični promet itd. Zbornici bosta pričeli izdajati skupni bilten. Razpravljali so o izvozu jugoslovanskih ribjih konserv kakor tudi o možnosti izdajanja večkratnih vizumov za poslovne ljudi, ki potujejo med obema državama.

ZIVO SREBRO NA LONDONSKEM TRGU. Tendenca živega srebra na londonskem trgu je za zvišanjem cene. Medtem ko je bila še pred dobrima dvema tednoma cena 90-95 funtov za steklenico, je ta tedna cena poskočila na 92-96 funtov. Povisek cen je treba pripisati predvsem pomanjkanju zalog mehiškega živega srebra in novicam, da je bila v New Yorku kupljena ogromna količina živega srebra z na-

menom kritja. V New Yorku je cena živega srebra pred tednom dni dosegla 256-257 dolarjev za steklenico. (Glej še »Mednarodna tržišča« na zadnji strani!)

BAKRA SE VEDNO PRIMANJKUJE V Ameriki se vedno primanjkuje bakra. Zadnje kvotacije so zabeležile še nedoseženo ceno 52 stotink za funt. Cena bakrenih odpadkov je še vedno visoka in le nominalna, ker odpadkov sploh ni na razpolago. Med drugim je vplivala na ceno bakra tudi stavka pristanjskih delavcev, kateri so odločno zavrnili zahtevo, da bi raztovarili še tiste neznatne količine kovine, ki prihaja v Ameriko. Cena bakru se bo še vedno nagibala k povišku, ker zaenkrat ne kaže, da bi predsednik odredil odstop 100.000 ton bakra iz državne strateške rezerve industriji, ker je za to potrebno odobrenje Kongresa.

MEHIKA PROIZVAJA VEČ KAVE. Predsednik mehiške republike je izjavil, da je bila letošnja mehiška proizvodnja kave za 115.000 več višja od lanske. V Mehiki so začeli intenzivno nasajati kavne plantaže in že lani je bilo na mednarodnem trgu 1,5 milijona več mehiške kave. Predvideva se, da bo Mehika postala novaren tekme Braziliji, Kolumbiji in drugim velikim proizvajalcem kave.

CEYLON JE POVIŠAL IZVOZNE PRISTOJBINE NA ČAJ. Na Ceylonu so uradno izjavili, da je bila ceylonska pristojbina na čaj povišana od 50 na 65 stotink za funt začeti z 9. septembrom.

FRANCOSKI VAGONI ZA JUGOSLAVIJO. Upravi jugoslovanskih in francoskih železnice sta se dogovorili, da bo Francija proti primerni odškodnini posodila Jugoslaviji 500 železniških vagonov; ti ostanejo v Jugoslaviji do konca tega leta.

TRGOVINSKA IZMENJAVA MED ITALIJO IN EGIPTOM. V prvem polletju 1955 se je trgovinska izmenjava med Italijo in Egiptom občutno zmanjšala v primeri z letom 1954. Po egiptovskih podatkih se je uvoz iz Italije zmanjšal od 9 na 8%, vsega egiptovskega uvoza. Tudi egiptovski izvoz v Italijo je znatno manjši. Tako je dosegel v I. polletju tega leta vrednost 3,4 milijona lir proti 5,3 mil. v istem razdobju ljeta 1954. Egiptovski izvoz v Italijo se je zmanjšal od 7% na 5% vsega egiptovskega izvoza. Italija uvaža iz Egipta v glavnem bombaz, katerega potem tudi sama izvaža.

PRIDELEK ČAJA V PAKISTANU PICCLESE. Pridelek v Pakistanu je znašal konec julija 17.329.000 funtov, to je 3,5 milijonov manj v primeri z istim časom lanskega leta. Enako je tudi pridelek v avgustu — čeprav ni še točnih podatkov — manjši od lanskega. Izvoz se je občutno zmanjšal. V času od 1. aprila do 31. julija tega leta je Pakistan izvozil 4.445.236 funtov čaja proti 7.225.063 v istem razdobju lanskega leta. Največ tega čaja je kupila Vel. Britanija, in sicer 2.105.873 funtov.

GRADBENI MATERIAL PIACENZA. Povpraševanje po gradbenem materialu je veliko. Opeka 1000 komadov 10.000 lir; štiri prekalni voltki 9500; dvoprekalni voltki 8000; kovni marsejskega tipa 25.500 lir; 1000 komadov; navadni korci 20.000; rečni pesek 600 lir kubični meter; presejan in opran gramoz 600.

ITALIJANSKI GLAS ZA INDUSTRIALIZACIJO ISTRE

Jugoslovanske oblasti so že davno odprle mejo tujim časnikarjem in znanstvenikom, ki želijo proučiti politične in gospodarske razmere v državi. Po sporazumu o tržaškem vprašanju in poglobitvi gospodarskega sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo so pričeli posvečati večjo pozornost jugoslovanskim razmeram tudi italijanski časniki in časopisi. Tako naložimo v teh v zadnjem času prav pogosto na poročila in razprave o gospodarskih razmerah v Jugoslaviji. Razveseljivo je, da si nekateri pisarji resno prizadevajo, da bi svoji javnosti prikazali resnico. Gotovo so prebrani, da bodo z objektivnim poročanjem najbolj koristili svojemu lastnemu, tudi domovini, ki jo želijo spoznati in zblíževanju med sosed. Ko preberete članek »Nova smer industrializacije v Istri« v milanskem političnem gospodarskem tedniku »Il Mercurio« (10. IX.), ki ga je napisal Alberto Bertini, se prepričate, da sodi ta publicist med takšne pisce.

Clankar omenja, da so voditelji jugoslovanskega gospodarstva naprej izvršili velike investicije v predelu Istre, ki se razteza južno od reke Mirne, to je južno od meje Svobodnega tržaškega ozemlja. Treba je bilo obnoviti in modernizirati, kar je bilo porušeno med vojno. Vzpostavljeno na industrializacijo so vplivali okrajši s svojimi gospodarskimi proračuni in socialnimi načrti, ki so prevzeli gospod. industrializacija, ki ga je dal Kidrič, eden izmed najbolj sposobnih in razumnih predstavnikov Jugoslavije. Zaradi izseljevanja Italijanov se je v prvem trenutku kmetlji pomanjkanje vodeče veltice; kmalu pa sta pogum in podjetnost smeri vodilnega razreda pokazala novega razvoja.

Industrializacija se je usmerila na obalna mesta, kjer so nastajale nove tovarne in kamor se je pričel dobevali živelj iz notranjosti Istre. Industrializacija so podpirali tudi iz posebnega državnega sklada. S propagando v tisku in s tem, da so izročili podjetja v upravo delavskih kolektivov so hoteli navdušiti mladino za industrijo, a so hkrati zanemarjali poljedelstvo. Ko je

FRANCOSKO PARLAMENTARNO ODPOLANSTVO je del časa na obisku v Rusiji. Ogledalo si je razne, tovarne in sovjetske ustanove. Nabelnic odposlanstva Schneider, ki je predsednik francoskega parlamenta, je izjavil, da je prepričan, da želj sovjetska zveza zboljšati svoj položaj z mirom.

SKROMNE ŽELJE MAROKSKEGA SULTANA. Maroški nacionalisti zahtevajo, da mora pariška vlada odstraniti sedanjega sultana Ben Arafa in na njegovo mesto poklicati z Madagaskarja prejšnjega sultana, ki so ga Francozi pregnali pred dvema letoma. Iz Pariza poročajo, da je Ben Arafa sporičil Francozom, da bi v primeri protovoličnega odhoda zahteval odpravnino 90 milijonov lir, poleg tega zahteva letno rento 450.000.000 lir (za vse življenje) in vilo (grad) na rivieri.

po letu 1951 minil strah, da bo treba nekatere mesteca ob obali odstopiti Italiji, so se lotili industrializacije tudi v bujskem okraju; po objavi anglo-ameriške note, s katero je bila napovedana izročitev cone A Italiji, pa se je začela industrializacija ostale cone B. V tej smeri veljajo zdaj največji napori v Izoli in Kopru.

Pod italijansko upravo se je industrializacija omejila na povečanje proizvodnje rudnikov Raše in v Sečovljah. Pobuda je bila tedaj prepuščena zasebnikom. V dokaz napredka industrializacije po drugi svetovni vojni navaja pisec podrobnejše podatke: 3 velike cementarne bodo proizvajale nad 300.000 ton izvirnega cementa Portland; cementarna v Umagu bo delala izključno za izvoz. Sino so se razvile ladje delnice v Pulju in na Reki. V Pulju so v manj kakor v dveh mesecih zgradili 4 brze majhne motorne ladje, jahto za Nemčijo; tudi druge ladje so že pripravljene. Na Reki delajo nemurno za angleške in švicarske brodarje in za jugoslovansko mornarico. V gradnji ali opremi je 9 enot s tonazlo nad 10.000 ton, 3 po 1500 ton, tovarna motorna ladja po 10.650. Naročene so bile 3 motorne ladje po 10.000 ton, 3 potniške ladje po 2.500 ton in motorna tovarna ladja 10.650 ton za angleške brodarje. Pisec posebej opisuje industrijski razvoj Umaga, omenja tudi tovarno podmorskih bary, bolnico in gledališče, ki je bilo zgrajeno vprav neracionalno; saj je stalo pol milijarde dinarjev.

Nato opisuje nagli razvoj turizma. V Kopru je pisec opisal gradnjo nove tovarne za montažo motornih koles. V nastru je sodelovanje z nemško avtomobilsko industrijo. V Izoli je poleg tovarnam za ribje konzerve tovarna igra, ki danes zaposluje 200 delavcev, a jih bo v bodoče zaposlovala 1200. Njeni izdelki so skrbno izdelani in poceni. V gradnji je velika hladilnica (600 ton), ki naj bi omogočila predelavo rib do božiča.

Ob zaključku poudarja pisec zlasti prehod iz upravnega na socialistično gospodarstvo, ki ne sloni več na birokraciji stranke, temveč na delavskih svetih in popolni neodvisnosti občinskih ljudskih odborov. Podjetja obratujejo popolnoma neodvisno in nimajo nad seboj nikakšnega nadzorstva.

OBNOVA PALACE OKRAJNEGA SODISCA V PIRANU.

Piranska mestna občina je odstopila palačo okrajnega sodišča v Piranu sodni upravi. Državni sekretariat za pravosodno upravo v Ljubljani je na predlog predsednika okrajnega sodišča v Piranu priznal potrebne kredite za popolno obnovo stavbe, ki je dobila tudi novo notranjo opremo. Prejšnja oprema je bila še iz leta 1880, tako da so bili prostori že skoraj podobni muzejskim dvoranam. Postavili so nove podove iz hrastovega parketa ter namestili nove lestence in peči. Vsaka soba ima svoj umivalnik in telefon. Za obnovo so potrošili okoli 5 milijonov dinarjev. Vsa notranjost palače deluje zdaj na obiskovalce poživljalno.

DENAR

FUNT SE VEDNO NAJVAŽNEJŠA EVROPSKA VALUTA

Pri otvoritvi velesejama v Frankfurtu je znani nemški bankir in finančni izvedenec Herman Abes izjavil, da je funt še vedno najvažnejša evropska valuta za svetovno trgovino. Zivahnejše sodelovanje Evrope z Britansko skupnostjo narodov bi moralo biti prvi korak k bolj intenzivnemu mednarodnemu sodelovanju. Ekonomsko in politična avanturija je vedno privedla do vojne.

FUNT STERLING NE BO RAZVREDNOTEN. Angleški finančni minister Butler je na sestanku Mednarodnega denarnega sklada in Mednarodne banke za obnovo v Carigradu izjavil, da angleška vlada ne misli v tem trenutku, da bi uvedla zamjenljivost angleške valute. Dodal je, da funt sterling ne bo razvrednoten. Po mnenju gospodarstvenikov se ne izključuje možnost, da bo Angleška banka razširila okvir (maržo), v katerem se funt lahko giblje, in sicer na širino med 2,70 in 2,9 dolarja. To bi pomenilo »razširjenje za 3½% na obe strani, medtem ko dovoljuje Mednarodni denarni sklad samo okvir 1%.

TEČAJ DINARJA V ZUNANJI TRGOVINI. Na zadnjem rednem sestanku deviznega obračunskega mesta v Ljubljani so zabeležili naslednje tečaje dinarja v tujih valutah: 1 ameriški dolar 2955 din.; 1 angleški funt 8.250; 100 nemških mark 74.760; 100 belgijskih frankov (Beograd) 5.700; 100 švicarskih frankov 66.210; 100 italijanskih lir 535; 100 italijanskih lir v goriskem kliringu 350; 100 holandskih florintov 75.150; 100 švedskih kron (Beograd) 56.000; 1 avstrijski obračunski dolar (Zagreb) 2.830; 1 grški obr. dolar (Zagreb) 1700; 1 izraelski obr. dolar 1920; 1 brazilski obr. dolar 1220; 1 sovjetski obr. dolar (Beograd) 2900; 1 madžarski obr. dolar 2.700; 1 češkoslovaški obr. dolar 2.760 in 1 romunski obr. dolar 2600 (Zagreb). V primeri s prejšnjimi tečaji so zabeležili znaten padec nemške marke in švicarske franka; nazadovala je tudi italijanska lira. Poleg tega je po dolgem času nazadovale tečaj obračunskega dolarja za Sovjetsko zvezo in Češkoslovaško. Dvigili se je obračunski dolar za Grčijo in Brazilijo, ker je Jugoslavija na teh trgih nabavila precejšnje količine blaga.

IZVOZ JUTE IZ PAKISTANA. Od meseca julija 1954 do letošnjega aprila je Pakistan izvozil 4.430.800 bal jute v vrednosti 513,6 milijonov rupij; v istem času prejšnje sezone 4.216.878 bal v vrednosti 468 milijonov rupij. Cenijo, da bo pridelek jute v sezoni 1955-56 dosegel 6 milijonov bal proti 4 milijonom v prejšnji sezoni.

IZVOZNI DAVEK NA POPER UKINJEN NA CEYLONU. Ceylonska vlada je izjavila, da bo v najkrajšem času ukinjen davek 50 stotink za funt na izvoz popra. Ukrep je bil storjen zaradi protesta ceylonskih izvoznikov, kateri so radi visoke izvozne pristojbine izgubili precej svetovnih tržišč.

SLOVENIJA — PRVOVRSTNA VINORODNA DEŽELA

Ljubljana, 6. sept. 1955
Večno stari Mefisto je v Auerbachovi kleti v Lipskem sicer postregel svojim gostom z napačnim provizornim vinom, toda prav gotovo bi danes zavidal našim vinogradnikom, ki so zbrali za nedavno odprto I. mednarodno razstavo vin v Ljubljani tolikšno kolekcijo tega za našo deželo posebno svojstvenega pridelka. Vredno je torej, da si ogledamo to razstavo nekoliko bližje, saj dobra kapljica šteje med one čimtelje v človeškem življenju, ki vtopi vse skrbi, v potrtih srčih up budi.

Pod geslom »500 vzorcev vin iz raznih evropskih držav — 500 pokusev« je priredilo Gospodarsko razstavišče v Ljubljani I. mednarodno razstavo vin od 3. do 11. septembra 1955. Da so priredili tudi razstavo prav v Ljubljani, je več vzrokov. Gotovo imajo tudi druge republike v Jugoslaviji lepe vinorodne kraje, morda pa na nobenem drugem predelu ni zbrane toliko zlahne vinske trte kot prav v Sloveniji. Po pravici lahko rečemo, da so naši vinorodni kraji znani daleč preko mej naše dežele: Štajerska s svojim jerezalemačnom, haložanom, silvancom in drugim vini. Dolenjska s prijubljenim evičkom, Goriška z rebulo, naš kraski teran in Primorje s prijetno okusnimi vini itd. To so seveda samo najbolj znana vina; dosti pa je še vrst, ki jih pozna zgolj strokovnjaki! Pa tudi kot križišče mednarodnega prometa je Ljubljana posebno ugodna točka za tako razstavo.

Razstava nudi na obsežnem razstavišču približno vse kar spada v to panogo narodnega gospodarstva. Na velikih grafikonih se lahko poučimo o raznih statističnih podatkih te važne panoge našega narodnega gospodarstva. Jugoslavija je na devetem mestu držav, proizvajalec vin na svetu. Domača in tuja podjetja so razstavila vsakovrstne stroje in pomagala za vinogradništvo in kletarstvo kakor naprave za namakanje z umetnim dežjem, stroje za obdelavo vinogradov, kletarske stroje, alkoholometre, rakete proti toči, armature in potrošni material i. dr. Tvrdka SIAPA (Società italo-americana prodottori antiparassitari) iz Italije je razstavila reklamni avtopulman za proizvođaev proti zajedalcem. Iz Trsta je razstavila tvrdka Ermeco SA železne cisterne za prevoz.

Glavna atrakcija na razstavi pa so seveda številni vinski paviljoni. Tvrdke iz vse Jugoslavije so tukaj razstavile svoje vinske pridelke: potrošna vina, sorta vina, desertna in peneta vina, domači burgundec, traminec, meliško črnino pa fruškogorska vina in dalmatinski plavac in opolo. Kdo bi našel v ta imena zlahkaj napilje? Tudi Rusija razstavlja pod naslovom »Ministerstvo promišlenosti prodovoljstvenih tovarov SSSR« 54 vzorcev vin, naknadno so pa še poslali okrog 45 raznih sort. Vsa vina so seveda na razpolago za splošno pokušnjo. Ker se hoče prikazati na tem delu razstave domači in inozemski publicisti, konzumnih, kvaliteten, desertnih in penetih se vin, ima ta del razstave tekmovalni namen. Posebna mednarodna komisija je vsa razstavljena vina ocenila in nagradila vina z diplomami (erj z bronastimi, srebrnimi in zlatimi medaljami. Med časom razstave

se vse tudi razne prireditve, referati in diskusije.

PRIZNANJE

TUJEGA STROKOVNJAKA

V ponedeljek, 5. septembra, je priredil propagandni oddelek razstave tiskovno konferenco. Na povabilo razstavljalnega odbora je namreč posetil razstavo tudi internacionalno priznani vinski izvedenec Richard Telscher, ravnatelj vinske tvrdke Telscher, Brothers Limited v Londonu. Njegova sodba o razstavi in navedbi za bodočo so prav zanimivi in naj jih na kratko podam.

Razstava je v vsakem pogledu uspešna, tako glede okusne in praktične prireditve, kakor glede kakovosti razstavljenih vin, v prvi vrsti seveda domačih. Brez pretraviranja lahko reče, da se naša vina zamorejo meriti z najboljšimi renskimi (nemškimi), francoskimi in angleškimi vini. Tudi paviljon in sploh vsa notranjost je tako z okusom aranžirana, da zasluži prireditelji vso pohvalo. Glede tega mora naglasiti, da imajo naši arhitekti sploh mnogo smisla za slične prireditve. Celo na razstavi v Londonu je zbudil paviljon, urevi v načrtih slovenskega arhitekta splošno pozornost. Ljubljana je po njegovem mnenju za take razstave najbolj prikladna, ker je križišče mnogostevilnih poslovnih zvez. Manjka ji samo nujno potrebna letalska zveza. Treba pa bo za naša vina še mnogo propagande, ker so na svetovnem trgu še dokaj nepoznana. Takša propaganda pa je seveda draga in bi jo mi težko zmogli. Zato moramo porabiti vsako priliko, da po naših ljudeh poneseemo sloves naših vin v tujino. S prireditvijo delom je treba nadaljevati, kajti le v vztrajnosti je uspeh. Njemu so dobro znani naši vinorodni kraji še izpred prve svetovne vojne, ko so bila naša vina še pod avstrijsko firmo znana daleč po svetu. Po drugi svetovni vojni so se naša vina pojavila šele leta 1948, prvič na Angleškem.

Omenja tudi, da se je žirija odločila pri točkovanju za nagrade za 20 in ne za 100 točk, ki bi bilo preveč komplicirano in tudi zamudno. Če je bilo potrebno, so k 20 točkam dodali še nekaj točk.

Na razstavi je predaval tudi g. Lenz Moser iz Avstrije o racionalizaciji v vinogradništvu, ki se doseže s tem, da so vsrše široko razmaknjene — do 4 m — in niso potrebni koli. Francoz A. Senes je govoril o svetovni vinski proizvodnji in trgovini. Pozdravil je medsebojno spoznavanje in zblíževanje vinogradnikov, kot je sedanja I. mednarodna razstava vin v Ljubljani. Podobne prireditve so v Franciji v mestu Montpelleru. Razstavo je obiskala tudi poljska delegacija, ki se je zanimala za nakup jugoslovanskih vin.

Mednarodna komisija je tako-le nagradila (s podelitvijo medalj) razstavljalce:

Francija 1 zlato; Nemčija 1 zlato, 9 srebrnih; Avstrija 1 zlato, 7 srebrnih; Jugoslavija 4 zlate, 7 srebrnih; Cipar 1 zlato; ZSSR 7 zlatih (vino), 2 zlati (žganje) in 4 srbne in Svica 2 srebrni.

Razstavo je že do 6. septembra obiskalo 15.000 ljudi in sklenjenih je bilo za 40 milijonov din. kupcij.

—om.

Turizem

Izlet z »Burjo«. Dne 13. septembra je 15 švedskih turistov odpeljal »Burjo«, ki je last piranskega podjetja »Ribica«, na izlet iz Portoroža vrti z družo in Dubrovniku. Krožno potovanje trajalo 10 dni in stane 1800 dinarjev in 6 dolarjev za osebo na dan. Ladij kmari kap. Naglič.

RAZVOJ TURIZMA NA JUGOSLOVANSKI OBALI. »Il Mercurio« (Milan) poroča, da je turizem v Istri dosegel letos doslej najvišjo raven. V Lovranu je število prisotnih tujih turistov doseglo število iz leta 1913; v Rovinju, kjer ni bilo nikdar na leto več kakor po 100-200 turistov, jih je bilo leto 2.500. Piran, Portorč, Savudrija in istrsko obalo so dobesedno preplavili Nemci, Avstrijci, Skandinavci in Francozi. Poleg tega pošiljajo na obal jugoslovanska industrija podjetja svoja uslužbenca in delavce.

VEDNO VEČ LJUDI POTUJE Z LETALOM. Sir Donald Anderson, predsednik Svetovne zveze za plovbo je objavil, da postaja konkurenca letal za prevoz potnikov vsak dan hušja. Z razširjenjem letalstva se ne morejo konkurirati ljudem v prevozu blaga, vendar pa je letala izpodrinila ladje v potništvu. Med leti 1951 in 1955 je prevoz potnikov z letali narasel za 71% ali 50% celotnega števila potnikov. Bati se je nenadnega znižanja prevoznih cen na letalih za 10 ali 20%, kar bi pomenilo resen udarec potniškim ladjam.

AVSTRISKI TURISTI BODO POTUVALI V BOLGARIJO. Med bolgarski ministri oblasti in Avstrijskim turističnim uradom je prišlo do sporazuma, po katerem bodo lahko avstrijski turisti potovali v Bolgarijo verjetno že prihodnje poletje. Bivanje v bolgarskih hotelih prve kategorije bo stalo okoli 2300 lir na dan.

Socialni UTRINKI

IZSELJEVANJE ITALIJANOV EVROPSKE DRŽAVE. Izseljenški center (Centro di emigrazione) v Milanu nadzira izseljevanje Italijanov v evropske države, medtem ko se centri v Genovi, Neaplju in Messini bavijo z izseljevanjem v čezmorske dežele. Prvem polletju letošnjega leta je odšlo iz Italije v druge evropske države okoli 19.200 Italijanov; največ jih je odšlo tovala v Francijo (19.000), nato v Belgijo in Anglijo. Računajo, da se

TRŽNI PREGLED

Tržaški trg

KAKAO

TRST. Cene kakava so, kakor poročajo prekupevalci — na viru proizvodnje v porabi. Vrsta Good fermented Gold Coast main crop stane 272/6 šilingov za 50 kg. Trst proti vkrcanju v oktobru-decembru in novembru-januarju, in 2/6 sil. proti vkrcanju decembra-februarju in januarju-marcu.

SLADKOR

TRST. Cene sladkorja so se na tržaškem trgu nekoliko okrepile. Madžarski sladkor ponujajo po 116,50 dolarja za tona (za pol dolarja več kot pred tednom). Anglijski kristalni sladkor stane 42/610/6 funta šterlinga tona.

Italijanski trg

Na italijanskem trgu s kmetijskimi pridelki je bilo v zadnjem tednu zelo živahno. Mehka pšenica gre precej od rok. Cene so krepke, čeprav se je izkazalo, da je bil prihodek večji od predvidenega. Proizvodnja je znašala 86 milijonov stotov namensko 83 milijonov stotov, kakor je bilo predvideno. Za trdo pšenico pa je znano, da proizvodnja ne zadostuje potrebam domače potrošnje in da oskrba na inozemskih trgih ni vedno lanka. Zato proizvajalci te vrste pšenice ne popuščajo pri cenah, ki so zelo krepke. Cene koruze so popustile, ker so prispjele na trg precejšnje količine novega prideleka; sicer trg še ni uravnotežen, ker ni zanesljivih podatkov o količini letošnje proizvodnje. Težak je položaj na trgu z neolusčenim in oluščanim ržem. Velika količina letošnje pridelke kakor tudi lanskega, povzroča zaskrbljenosti proizvajalcev, da bi ne mogli prodati vsega pridelka. Manjše je povpraševanje po otrobih, ker so se razmere na trgu s krmo izboljšale. Veliko število kupcij je bilo sklenjenih na trgu s klanov živino. Cene so v porastu. Trgovanje s prašiči ne gre od rok kakor lansko leto zaradi neodločnosti prekupevalcev.

Na trgu z maslom so se razmere izboljšale. V nekaterih krajih so se cene dvignile za približno 50 lir pri kg. Na trgu s sirom je mirno. Trdi sir, katerega proizvodnja znaša lete 1 milijonov stotov, se težko razprodaja. Cene olivnega olja se držijo krepko. Zaradi visokih cen se je povpraševanje zmanjšalo. Predvidevajo, da bodo cene popustile, ko bo prispel na trg novi pridelek.

Cene vina in vinskega grozdja so nestalne.

ZITARICE

PADOVA. Mehka pšenica fina 6700-6900, dobra 6500-6600, navadna 6400 do 6500; rumena koruza marano 5900-6000, bela 5400-5700; oves 5000-5100; inozemski ječmen 4700-4750; inozemska žit 4200 do 42500; pšenična moka tipa »A« 8800 do 9500, tipa »B« 8400-9200, tipa »C« 8100 do 8700, tipa »D« 7600-8300; pšenični otrobi 4500-5000; pšenični zdrob iz moka tipa »A« 11.200-11.300, iz moka tipa »B« 10.700; bela koruzna moka 6400-6800, rumena 7000-7300.

ZIVINA

LUGO. Zivina za rejo: krave breje (prvencine) 5 stotov teže 135-200.000 lir glava; telice težke 2 stota 65-90.000 lir glava; vpražna živina: volji 230-240 lir kg; krave 260-300.000 lir glava; klavna živina: volji teže 6 stotov I. 280-340, II. 190-220; krave težke 6 stotov I. 270-330, II. 190-220; junce težki 5 stotov I. 300-360, II. 210-270; telčki I. 420-495, II. 360-400; mlade krave 180-250.000 lir glava; konji za delo I. 180-220.000 lir glava, II. 80-110.000; konji za jakol I. 220-230 lir kg, II. 180-190; žrebata za jakol 290-310 lir kg; mežgi za delo I. 90-100 tisoč lir glava, II. 60-65.000; mežgi za jakol I. 160-170, II. 130-140; žrebata za jakol 40-50.000 lir glava; osli za delo I. 85-90.000, II. 50-60.000 lir glava; osli za jakol I. 130-140 lir kg, II. 110-120; prašiči »large white« 335-370 lir kg, prašiči za rejo 15-20 kg 330-360, 20-25 kg 330-355; suhi prašiči 30-50 kg 320-350, 50-80 kg 310-340; debeli prašiči 100-150 kg 310-320, 150-200 kg 320-330, 200-250 kg 330; mlade plemenske svinje 30-40 kg 400-450; ovce 190-225 lir kg, jagnjeta 350-380 lir kg.

PERUTNINA

MILAN. Zive rance 400-420 lir kg, zaklane 450-550; živi zajci 300-340, zaklani s kožo 420-460, zaklani brez kože 420 do 480; žive kokoši 500-550, zive inozemske kokoši 400-450; zaklane kokoši 700-750; inozemske zmznjene 500-550; gosji za rejo 800-1.000 lir komad; zaklani golobi 800-900 lir kg; živi piščanci I. 675 do 750, II. 575-625; živi inozemski piščanci 575-625; zaklani piščanci I. 900-1.000, II. 575-625; inozemski zmznjeni piščanci 600-700; inozemske zaklane pure 400-500; sveža jacea I. 35-36 lir komad, navadna 33-34; inozemska sveža jacea 29-31 lir komad.

MLECNI IZDELKI

MILAN. Maslo krajevne proizvodnje 795 lir kg, iz drugih krajev Lombardije 745; čajno maslo 865; sir Grana proizvodnje 1953 730-780 lir kg, proizv. 1954 520-590, 1-30 dni star 320-340, 30-60 dni star 350-370, Sbrinz 1 mesec star 400-410, nad 3 mesce star 530-560; Emmentaler svez 450-480, nad 3 mesce star 530 do 550; Provone star 1 mesec 400-430, nad 3 mesce star 470-500; Gorgonzola nad 8 dni star 230-250, postan 380-390;

italico nad 8 dni star 360-370, postan 400-420; Taleggio in Quattrolo nad 8 dni star 290-310, postan 370-390.

KRMA

PADOVA. Seno majske košnje z namakanega travnika 2000-2200 lir stop; olava 1700-1900; seno z naravnega travnika majske košnje 1600-1800; olava 1300 do 1400; suha detelja I. 2000-2100, II. 1600-1700; pšenična slama 400-500 lir stop; stlačeno seno z namakanega travnika majske košnje 2300-2500 lir stop.

OLJE

Oljivo olje extra do največ 1% kis. 590-610; do največ 1,50% kis. 580-590; do največ 2,50% kis. 570-580; do največ 4% kis. 560-570; dvakrat rafinirano tipa »A« 490-500, semensko olje navadno 385-395; olje iz zemeljskih lešnikov 410 do 490.

ZELENJAVA IN SADJE

MILAN. Suhi česen 50-55 lir kg; korenje 45-50; ohrovt 35-40; čebula 25-30; fižol v stročju fin 190-200; solata endivija 70-80; špinata 65-75; bučice 75-90; belgijski krompir bintje 34-37; paradizniki z Riviere 50-60; zelena 45-50.

Namizno grozdje »Regina« belo 70-80, črno 100-110; hruske Williams extra 70 do 80; breskve I. 70-80, breskve extra 90-100; jabolka Delicious 80-100, navadna 30-45; pomaranče 160-180; limone 105 do 110 lir kg.

PARADIZNIKOVA MEZGA

PIACENZA. Trg je miren. Proizvajalci so mnenja, da so prodajne cene prenižke, zato ne ponujajo blaga. V tem času, ko je proizvodnja povrtine in še posebej paradiznikov na višku imajo

cene paradiznikove meze samo nominalno vrednost.

Dvakrat koncentrirana paradiznikova meza v škatalih po 5 in 10 kg 125-135 lir kg, v škatalih po 1 kg 140-150, v škatalih po 1/2 kg 150-160, v škatalih 1/5 kg 180-190.

Trikrat koncentrirana paradiznikova meza v sodih 120-130 lir kg, v škatalih po 5 in 10 kg 140-150, v škatalih po 1 kg 150-160, v škatalih po 1/2 kg 160-170, v škatalih po 200 g 190-200.

KOZE

REGGIO EMILIA. Osoljene kože z reop. fco skladišče groista: teleta do 3 kg 690-710 lir kg, 3-6 kg 720-740, 6-8 kg 580-590, 8-12 kg 600-620; junci 12-20 kg 350-360, 20-26 kg 300-310, 26-30 kg 270-280; volji do 40 kg 225-235, nad 40 kg 155-165; konji 170-190; mežgi 110-120; osli 70-80; ovni 160-170; ovni (suhekože) 470-490; suhe zajčje kože 240-250; jagnjeta 280-330 lir koža. Trg je živahen; cene težijo navzgor.

VINO

MILAN. Cene za stop/stot fco milan-ska postaja: Piemonte črno 10-11 stop. 610-620, 11-12 stop. 630-650; Barbera 670 do 690; Mantova črno 550-560; Emilij-sko 10-11 stop. 600-620, 11-12 stop. 620-630; Romagna belo 580-600, črno 570-590; Toskansko navadno 590-610; Marche belo 595-610, črno 600-620; Barletta extra 555-575, navadno 12-13 stop. 525-545, 13-14 stop. 545-575; San Severo belo 595 do 615; Taranino 14-15 stop. 550-570, 16-17 stop. 600-620; Squinzano 560-580; Roniero Barile 8900-9200 lir stop; Piemontski moškat 8700-8900; sladko vino iz Brindizija 9400-9600.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

CHICAGO	23. 8.	2. 9.	21/9
Pšenica (stot. dol. za bušel)	192 3/4	182 1/4	197 1/2
Koruza (stot. dol. za bušel)	127 —	127 1/2	129 —
NEW YORK			
Baker (stot. dol. za funt)	40 —	43 —	50 —
Cin (stot. dol. za funt)	96 1/7	95 2/6	97 5/0
Svinec (stot. dol. za funt)	14 80	15 —	14 80
Cink (stot. dol. za funt)	12 50	12 50	14 50
Aluminij (stot. dol. za funt)	24 40	24 40	24 40
Nikelj (stot. dol. za funt)	64 50	64 50	64 50
Bombaž (stot. dol. za funt)	34 80	34 35	33 00
Zivo srebro (dol. za steklenico)	255 —	267 —	272 —
Hava (stot. dol. za funt Santos 2)	56 50	59 50	60 —
LONDON			
Baker (f. šter. za d. tono)	380 —	397 —	381 —
Cin (f. šter. za d. tono)	753 —	745 —	758 1/2
Cink (f. šter. za d. tono)	89 3/4	91 —	92 1/2
Svinec (f. šter. za d. tono)	107 —	107 1/2	107 1/4
SANTOS			
Kava Santos C (kruzejrov za 10 kg)	462.90	463.40	464. —

V zadnjem tednu je baker na ameriškem trgu zopet napredoval, medtem ko je cena v Londonu popustila. Cena kavčuku še vedno napreduje in je v Londonu dosegla najvišjo raven v zadnjih štirih letih. Cena žitu je čvrstješa.

ZITARICE

V Chicagu je cena pšenice v tednu od 16. septembra napredovala od 195% na 198 5/8 stotinke dolarja za bušel proti izročitvi v septembru. Tudi koruza je nekoliko napredovala, in sicer od 128 na 129 1/4 stotinke dolarja za bušel. V Ameriki se je žetev nekoliko zakasnila. Japonci je kupila v ZDA 700.000 bušlov pšenice. Tam pričakujejo tudi nove pakupe s strani Zahodne Nemčije.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

Cena sladkorja je splošno čvrsta. V New Yorku je cena napredovala od 3.27 na 3.28 proti takojšnji izročitvi. Kuba je prodala velike količine blaga. Računa, da bo leto 1956 znatno ugodno. Zdi se, da bo Sovjetska zveza zopet kupila večje količine kubanskega sladkorja; to velja tudi glede Vel. Britanije. V Londonu je sestanek dominijonov, na katerem bodo določili ceno sladkorja za bodoče leto. — Cena kave ne kaže posebnih sprememb; v tednu do 16. sept. je napredovala od 57 na 57,35 stotinke dolarja proti izročitvi v septembru. Združene države bodo letos kupile v tujini po vsej verjetnosti nekaj manj kakor 1.150.000 ton kave, medtem ko so lani kupile 1.260.000 ton kave. Zanimanje za afriško kavo narašča. V Bruslju bo sestanek afriških proizvajalcev. Cene afriške kave poiskajo raven južnoameriških cen navzdol. Afriški proizvajalci si prizadevajo, da bi prišlo do mednarodnega sporazuma glede cene kave. — Kakao popušta. V New Yorku je cena padla od 31.10 na 30,41 stotinke dolarja za funt. Zaloge v Združenih državah znašajo 14.000 ton, medtem ko so lani v istem razdobju dosegle samo 6200 ton. Pridelek na Zlati obali bo verjetno višji kakor so bila predvidevanja, ker je bilo vreme ugodno. Na mednarodnem kongresu v Londonu so se pred. stavniki potrošnikov izjavili proti mednarodnemu sporazumu o ustalitvi cene.

VLAJNA.

V tednu do 16. septembra je cena bombaža v New Yorku popustila od 34,25 na 33,70 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi. Ameriški izvoz je v zadnjem času nadoval. Tako so v ZDA julija izvozile 58.855 bal bombaža, lansko leto v istem mesecu pa

kar 227.855 bal. Zaloge v ZDA so še vedno velike. Nikakšne gotovosti ni glede zadnje politike ministrstva za kmetijstvo. Poplave poškodovale okoli 600.000 bal bombaža. V Liverpoolu je cena ameriškega middlinga (15/16) 30,73 penja za funt proti izročitvi oktobra — november. Cena volni je v New Yorku nazadovala od 128,5 na 128 do 128 1/2 penja za funt; v Londonu je stala vrsta 64's B 103-105 (105 tedni popre) penja za funt. V Franciji je popustila od 1.045 na 1.040 frankov za kg. Za avstralsko volno se zlasti zanima Japonci, ki je v Avstraliji kupila 600.000 bal volne v tej sezoni, to je za 40.000 več kakor je prvotno določil japonski devizni urad.

KAJČUK

Cena kavčuka se je povzpela na najvišjo raven v zadnjih štirih letih in je 16. septembra dosegla v Londonu 42 1/2 do 43 (teden prej 42-42 1/2) penja za funt. V New Yorku ni ta dan kvotiral kavčuk (prejšnji teden 40,85 stotinke dolarja za funt proti izročitvi v sept.; 48 protij izročitvi v decembru 48-48,45 tedni prej). V začetku leta so svetovne zaloge kavčuka znašale 812.000 t, do danes so se zmanjšale za 32.500 t.

KOVINE

V New Yorku je cena elektrolitičnega bakra na borzi v tednu do 16. sept. napredovala od 47,20 na 47,8 stotinke dolarja za funt. Ameriški proizvajalci prodajajo blago po 43 stotinke dolarja za funt, medtem ko velja pri predavalcih (rafiniranih) odpadkov bakra cena 50 stotinke dolarja za funt. Vlada je iz svojih strateških zalog izročila industriji 11.000 ton elektrolitičnega bakra, da bi zadostila povpraševanju. Zaradi visoke cene so podjetja prišla vedno bolj uporabljati aluminij. Zlasti za elektrolitične žice in avtomobilske radiatorje. Vlada je odstopila ameriški industriji iz svojih strateških zalog 75 tisoč ton aluminija. V Londonu je cena elektrolitičnega bakra nazadovala, in sicer od 394 1/2 na 381 funtov šterlingov za tona proti takojšnji izročitvi. Tudi cina kaže težnjo za napredovanje. V New Yorku je cena poskočila od 95 na 95,50 stotinke dolarja za funt. Po ameriških računih bo proizvodnja v letu 1955 za 4.000 ton manjša kakor potrošnja in nakupi ameriške vlade. Lito železo v New Yorku 58,50, Buffalo 56,50 (teden prej 56,50) dolarjev za tona, staro železo 44,17 (43,83) dolarjev za tona. Cene cinka v Zahodni Nemčiji 16. sept.: cina 920 DM za 100 kg, svinec 130,56, cink 120 DM za 100 kg.

Vestnik KMEČKE ZVEZE

SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10 I. - TELEFON ŠT. 54-58

PRVA SKRB V JESEN

Kmet in vrtnar konec septembra

Ze na pomlad smo čuli zelo pameten opomin, naj si gospodarji po možnosti pripravijo čimveč dobrega hlevskega gnojja za jesensko podoriranje. Ker je ta zadeva zlasti v naših podnebnih in talnih prilikah izredno pomembna in ni opominov nikoli odveč, naj spet opozorimo, da je to opravilo velika gospodarska prednost. To nam morajo potrditi vsi gospodarji, ki to že vsrjšo.

Letošnji pomlad so se kmetje na splošno pritoževali, da je zemlja trda in zbita ter je ni moč obdelovati. To ni prijetna niti koristna zadeva. Kdor pa je bil zemljo pred zimsko globoko preoral in pognojil — teh je žal še malo —, ni imel teh pritožb. Zakaj ne?

Nagradni gospodarji pravijo, da je treba danes namerjati v širino v globlino in res se pametnemu človeku kar samo postavlja vprašanje, kakaj ližemo navedbo iz globoko plastjo zemlje same pri vrhu. Zakaj jo orjemo tako plitvo in nočemo z oralom v večjo globlino? Kje je zapisano, da mora nižja plast zemlje ostati večno mrtva, neizkoriščena? Saj vendar nimamo danes za globlje oranje primerno orodje — traktor!

Torej: povečajmo živo (rodno) plast zemlje s čim globljo brazdo! Takšna brazda bo dvignila rodovitnost zemlje, ker bo poživila del spodnje plasti, ki je doslej ležala nedolastljena in mrtva, ter jo pomešala s orno plastjo. Rastline se v taki plasti bolj vkoreninijo in dobe več živeža. Vsa prehrana se na ta način izboljša.

Zelo važno je tudi dejstvo, da se rastline v taki zemlji veliko lažje upirajo suši in moči, ker imajo (ob suši) v spodnji plasti veliko rezervno vlogo, nabrano v času večjih dežev. In še eno veliko prednost ima takšno oranje: zamori plevel. Lahko trdimo, da je dobiček, ki nam ga da globoka brazda, neprimerno večji od njene stroške. Se razume, da imamo pri tem v mislih jesensko oranje, rekli bi oranje, ki mu uspešno pomaga tudi mráz (srež). Tudi ta jo drobi in rahlja. Ponovno zmrazovanje nam takšno zemljo tako zdrobi, da je na pomlad čisto prhka in jo je veselje obdelovati. Tako pripravljena zemlja prija vsem rastlinam, predvsem pa trti in okopavinam (krompirju, pesi, zelji, i. dr.).

Večkrat smo že opozorili, da je naša zemlja lačna gnojja, se pravi, da ji primanjkujejo organske (rastlinske in živalske) snovi, ki zvišajo njeno rodovitnost, jo rahlijo, grejejo in nudijo še druge prednosti. Zato bi bilo jesensko oranje popolno, če bi zemljo istočasno nagnojili. Gnoj postopno razpada. Vsako razpadanje (razkrajšanje) snovi pa povzroči manjšo ali večjo toploto. Mráz in toplota nam zemljo temeljito sprahita in tako napravita prikladno vsaki rastlini.

Taka zimsko praha nama s to prednostjo, da težko zemljo dobro prestreže (zrahlija) in nam tako prihrani skrb za pomladansko oranje, marveč tudi to, da nam razen plevela uniči tudi živalske škodljivce. Koliko nam je vredna zimska vlaga, ki jo z jesensko praho (in gnojenjem) pridržimo v zemlji za prvo rastlinsko rast! S tako pripravljeno zemljo ne bomo nikoli imeli težav za obdelovanje in bodo odpadle tožbe o njeni trdnosti in zbitosti! In še več: zemlja nam bo dobro poplačala naš trud in razumna prizadevanja.

Naša prva jesenska skrb bo di torej: praha z istočasnim gnojenjem!

I. F.

LETINA NA TRZASKEM

V kratkem se prične trgati po vinogradih na Trzaskem. Poročali smo že večkrat, da bo letina splošno zadovoljiva. To velja zlasti za Breg (Skeđenj, Dolina, Boljune in Rimanj). Tudi na Krasu bo precej pridelka razen v krajih, ki jih je obiskala toča. Iz Piščancev nam poročajo: Zaradi slabega vremena je grozdje v višjih legah cvelo zelo kasno in se je osulo. Pridrževala se je še toča. V nižjih legah bo pridelek obilnejši.

POMOC PRIZADETIV PO NEURJU

Minister za kmetijstvo Colombo je pooblastil Pokrajinsko kmetijsko nadzornišvo v Barju, da v smislu zakona 1. julija 1946 št. 31 prispeva za obnovu kmetij, ki jih je prizadelo slabše vreme. Na posestvih občne Andria bodo uporabili še zakon od 16. oktobra 1954 št. 989, ki predvideva še večje prispevke za obnovu prizadetih posestev.

MODERNA GNJOJŠKA NA KOPRSKEM

V koprskem okraju je 7.600 glav odrasle živine, ki daje poleg mleka in mesa tudi (ako potreben hlevski gnoj. Gospodarsveniki so ugotovili, da imajo kmetje splošno zastarela gnojšča; zaradi tega se po nepotrebnem zgublja gnojnica kakor tudi dušik, fosfor in kalij. Oblasti hočejo temu odpraviti s širšo akcijo. V ta namen je okrajni odbor v Kopru odobril za gradnjo gnojšč in gnojničnih jam 11.500.000 dinarjev. Doselej je bilo razdeljenih že nad 8 milijonov dinarjev kmetijskim za drugim. Kmetovalci, ki hočejo biti deležni podpore se morajo obvezati, da bodo gnojšče napravili po načrtu strokovne komisije. Letos bodo na Koprskem zgradili okrog 100 modernih gnojšč. Nekateri bodo tako velika, da bodo zadostovala za 20-25 glav živine.

Na njivi in polju. Zadnji čas je, da preorjesh in posejesh zemljo z ržjo, ki si jo namenili za to žito. Zgoraj sejana rž se močno ukorenini in razrase se pred mrzom. Zadnjo koruzo poberi se pred deževjem in zliči kaj jo hitro, ali vsaj ne puščaj je v večjih kupih, da se ne zagreje in splesni. Pripravi zemljo za setev ozimne pšenice. Zemljo za to je treba dobro pognojiti s prav zrelim gnojem, ako ni bila dobro pognojena prejšnja vskura, oziroma okopovina. Vse kmetje moramo žito trošiti tudi umetna gnojila vsaj superfosfat v količini približno 500 kg na vsak hektar.

Zeleno koruznico ali pitnik poberi, preden rastline začnejo lesnети, torej dokler so še popolnoma zelene in sočne. Preleže nasade ohrova in zelja ter cvetače, da jih ne napadejo in uničijo gosenice in listne uši. Zatrjav pravočasno ta mrčes v resni prodajalni kmetijskih potrebščin. Ne odlašaj preveč z žetvijo ajde, da ti je slabše vreme pozneje ne poškoduje in osuje.

Na vrtnu. V zavetne lege sej motovilce in špinato ter solato berivko — kraljico majnika, da boš spomlad imel zelenjavo, ki jo na trgu drago plačujejo. Sadijmo tudi žit česnik in čebulice za prihodnjo pomlad.

V vinogradu. V naših krajih potrgamo v tem času vse grozdje, tudi bolj pozne vrste kot so zelenišnjem. Razmeroma največje in prav dobro zelenišnje, ki ga po potrebi uporabimo za prvo pomladansko zeleno krmo, nam da mešanica semen 100 kg zimске ali črne grase, 70 kg rži in 12 kg inkarnatne detelje za 1 hektar zemljišča.

V kleti: Pazi na red in snago, ki sta predpogoj za uspešno kletarstvo.

Nagrade za rejo junic. Da se pospeši reja izbranih junic in da se omogoči njihova prodaja pri živinorejnih področjih, se bodo podeljevale nagrade za rejo junic. Za pridobitev teh nagrad bo pri prizadetih živinorejnih obrnbe na zootehnični urad, kjer dobe podrobnejša obvestila.

6. Največ do 30% prispevka za nakup racionalnih panjev in koristnih orodja za čebelarje. Prošnje je treba vložiti do 31. oktobra.

7. Največ do 25% prispevka za nakup selekcioniranih semen (žit, povrtnin). Prošnje se lahko vlagajo, dokler se ne izčrpajo krediti.

8. Največ do 30% prispevka za nakup posebno izdatnih škro plov proti žuželkam. Prošnje se lahko vlagajo, dokler se ne izčrpajo krediti.

Prošnje za prispevke pod točko 2. in naslednjimi točkami je treba nasloviti na ravnanstvo Pokrajinskega kmetijskega inspektorata, ul. Ghega št. 6, Trst, telefon 38-673.

OBVESTILO KMEČKE ZV. Tajništvo Kmečke zveze, obvešča vse dvolastnike, ki nameravajo sekati drva na jugoslovanskem ozemlju, da morajo takoj vložiti upravne prošnje na gozdarsko upravo v Sežani oziroma v Kopru.

Vsa pojasnila naj se prizadej zglasijo na K. Z. v Trstu, ulica F. Filzi 10/I.